

Interview met Harma Stenveld, directeur Centrum voor Huid en Arbeid

In de auto waait van alles rond

De auto. Je stapt erin en rijdt ermee weg. Naar de supermarkt, de werkplek of naar een ver vakantieoord. Herkenbaar? Eenmaal achter het stuur, begin je na verloop van tijd te hoesten of te wrijven. Ligt dat aan het kleine binnenmilieu van de auto of aan jezelf? Dermatoloog Harma Stenveld: 'Het is moeilijk te zeggen of je door in een auto te rijden meer of minder last van allergieën krijgt.'

Om met het autoportier in huis te vallen: over het onderwerp allergie en auto is weinig bekend. Er is geen directe 'waarheid'. Wel kun je vaststellen dat we bij dit onderwerp niet veel stilstaan. Welke vorm van allergie je ook hebt, je stapt in de auto en gaat de weg op. Je zet de airco aan, draait het autoraam naar beneden of zet de aanjager aan. Maar krijg je hiervan meer jeuk of begin je hierdoor meer te niezen?

Harma Stenveld werkt als dermatoloog in het Rijnstate Ziekenhuis én houdt zich in haar Centrum voor Huid en Arbeid (directeur) ook bezig met werkgerelateerde huidklachten. Als GAAF! haar voor dit vraagstuk benadert, reageert ze direct enthousiast. 'Ik vind het een interessant en onderbelicht fenomeen, waarover ik graag wil meedenken.'

Want het is nog moeilijk te zeggen of je door in een auto te rijden meer of minder last van allergieën krijgt.'

'In de stijl van de deur zit rubber. Hier zijn overduidelijk allergenen aanwezig'

Om een indruk te krijgen van wat er allemaal aan allergenen in een auto te vinden kan zijn, stappen we in en gaan samen met Harma op weg. Onderweg laten we ons verrassen.

[Nikkelverklikker](#)

Voordat we de deur uitgaan en naar de auto lopen, begint het eigenlijk al: je pakt 'nietsvermoedend' de autosleutels. Harma

Welke vorm van allergie je ook hebt, je stapt in de auto en gaat de weg op. Maar krijg je hiervan meer jeuk?

veert gelijk op als ze hierover nadenkt: ‘Kijk zelf maar eens.’ Ze pakt een wattenstaafje, doet er een goedje op en wrijft over het metalen deel van een sleutel. ‘Het wattendeel kleurt direct roze. Waarom? Met deze vloeistof, ook wel nikkelverklikker genoemd, zie je direct dat heel wat sleutels bol van het nikkel staan. Kortom, voor mensen met een metaalallergie begint de autorit al hiermee. Sommige mensen schuiven een kunststof kapje over het ronde deel van de sleutel om aanraking zoveel mogelijk te voorkomen.’

‘De meeste autoritten verlopen gelukkig zonder toename van eczeemklachten’

Harma Stenveld kwam in 2005 als arbeidsdermatoloog naar het Centrum voor Huid en Arbeid in Velp, en als algemeen dermatoloog naar het Rijnstate ziekenhuis in Arnhem. In 2010 nam ze het expertisecentrum over. Dit centrum – met Kapperspoli – onderzoekt en adviseert werknemers met (mogelijk) werkgerelateerde huidklachten uit alle denkbare branches. Denk aan kappers, verpleegkundigen, metaalbewerkers, mensen uit de bouw, horeca, rubberindustrie en chemie. Kennis van het beroep én de huidandoeningen die daaruit kunnen ontstaan, of daardoor kunnen worden beïnvloed, is Stenvelds specialiteit. Natuurlijk met het uiteindelijke doel de werknemer in het eigen vak met plezier aan de slag te houden. Harma Stenveld is onder andere lid van de Arbo-ExpertGroup Dermatologie.

Trouwens, dan heb je nog dat zwarte deel van de sleutel. Tegenwoordig vaak bestaande uit een twee-knops-behuizing (afstandsbediening). Vermoedelijk is dat gemaakt van kunststof. ‘Kunststof is zelden een probleem. Soms zitten er stoffen op die er door aanraken met “vieze” handen op terechtgekomen zijn. Maar dat geeft alleen bij ernstige allergieën een probleem.’ Een mooie eyeopener voordat we überhaupt de auto instappen en straks de sleutel in het contact steken.

Rubberdeeltjes

De volgende stap. Wat raken we allemaal aan als we het autoportier openen? ‘Het metaal van de deurklink is geen probleem. Dit gezien de toegepaste hoogwaardige legering. Misschien dat er bij oldtimers nog wel metalen vrijkomen, maar dat is nooit onderzocht.’ De deur gaat open, en dan? ‘In de stijl van de deur zit rubber. Hier zijn overduidelijk allergenen aanwezig. Tja, en we raken dit deel bijna altijd aan. Met name van belang voor bestuurders met een rubberallergie.’ En dan plaatsen we onze schoenen op de vaak vieze automat. ‘Je neemt via je schoenen straatvuil mee naar binnen, en bij sterk versleten automatten zullen de minuscule rubberdeeltjes van de deurstijl eerder gaan circuleren. Bovendien zijn matten vaak vochtig, zeker in de herfst en de winter. Het levert ook een muffe lucht in de auto op.’

We gaan zitten. Harma: ‘Op zich hoor ik weinig over de stoelen, tenzij mensen een schapenvacht gebruiken om er comfortabel in te kunnen zitten. Dat zou ik constitutioneel eczeempatiënten niet aanraden. Wat kunnen we verder van autostoelen zeggen? Ze zijn soms bekleed met leer. Er zijn mensen die allergisch zijn voor de looistoffen in leer (chroom); zij moeten niet met blote benen op leren autostoelen gaan zitten. En ongetwijfeld zit de stoffen bekleding vol met huisstofmijt. Daarnaast kunnen mensen jeuk krijgen vanwege warmte of juist koude, droge lucht door het gebruik van de airco. Ook het gebruik van stoelverwarming kan effect op de huid van het zitvlak hebben.’

‘Vakantiestress, drukte, een lange reis met zich vervelende kinderen in de auto, zijn factoren die je zwakke plek (huid, luchtwegen) uitdagen.’

Luchtjes

Nadat we allerlei (kunststof)knoppen aanraken om de verlichting, aanjagersysteem of ruitenwisser te activeren, wrijven we soms onbewust nog even over ons gezicht. ‘Dat is niet goed of fout uiteraard. Ik zie zoveel patiënten die vanwege jeuk of een allergische reactie even over de neus, de wang of langs de ogen wrijven. Soms is het een automatisme, ook bij “gezonde” mensen; meestal is er een goede reden voor. Maar het zorgt wel voor verspreiding van allergenen die je aan je handen hebt zitten. Rondzwevende deeltjes vallen vaak neer op de kuilen van ons gelaat, zoals onze oogkassen en naast de neus.’

‘Zorg voor voldoende rust, neem je tijd voor een lange reis en pauzeer tijdig’

Sommige bestuurders zetten de knop van het luchtcirculatiesysteem resoluut om, met als gevolg een harde luchtstroom. ‘Je kunt dan wel nagaan dat er een flinke hoeveelheid aan stuifmeel, pollen, schimmels en huisstofmijt rond gaan zweven. Tja, en daar zit je dan als allergiepatiënt middenin. En waarbij weinig mensen stilstaan: als je bijvoorbeeld met vier personen op pad gaat, krijg je ook te maken met elkaars “luchtjes”. Een voorbeeld hiervan is parfum van een reisgenoot. En er zijn, zoals we weten, mensen met een parfumallergie (allergie voor geurstoffen). Als die heel sterk is, kan dat best klachten geven.’

De airco is dus ook zo’n trigger. ‘Zondermeer. Die heeft een

negatieve invloed op de huid. Het is de kunst om de airco precies goed af te stellen. Niet te warm of te koud, niet teveel wind’, benadrukt Harma.

Vakantiestress

Zo, het was een bijzondere en leerzame autorit met Harma Stenveld. O, wacht even. Harma stipt de aanwezigheid van de versnellingspook (veel aanraken) en het tankpistool nog aan (plus rubberen slang). We parkeren de auto, halen de sleutel uit het contact en maken daarmee een einde aan een boeiende rit vol ‘prikkel’s.

Harma: ‘Ik wil in dit verband een aantal belangrijke zaken op een rij zetten. Het is uiteraard niet de bedoeling om autobestuurders en passagiers met eczeem onzeker te maken. De meeste autoritten verlopen gelukkig zonder toename van eczeemklachten. Het is vooral iets waar je even bij kunt stilstaan wanneer je telkens in de auto meer last van je eczeem krijgt. Bovendien is elke situatie weer anders en hangt de mate waarin je last van allergische reacties krijgt af van vele factoren: de lengte van een autorit, het vochtigheidsgehalte, droogte, koude, het jaargetijde. Maar vergeet ook de vakantiestress niet. Drukke, een lange reis met zich vervelende kinderen in de auto, zijn allemaal factoren die je zwakke plek (huid, luchtwegen) uitdagen. Zorg daarom voor voldoende rust, neem je tijd voor een lange reis en pauzeer tijdig. En regelmatig de auto aan de binnenkant schoonmaken, zal mogelijk bijdragen aan een rit met minder overlast.’

Feike Klomp